

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "

Pentru România şi
străinătate:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

TELEFON N. 226.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ŞI ADMINISTRAȚIA
Str. Prundului Nr. 15

INSERATELE
se primesc la adminis-
trație. Prețul după tariful
și învalabil.

Manuscrisele nu se în-
napostă.

„Mândria armatei“.

Generalissimul armatelor austro-ungare, arhiducele *Frideric* a ținut să facă zilele trecute într'un ordin de zi, adresat armatelor sale, următoarea importantă constatare:

Regimentele de honvezi Nr. 21, Nr. 22, Nr. 23 și Nr. 24 au stors prin atitudinea lor admirația tuturor. Cu drept cuvânt ele „se pot numi mândria armatei“ și vor servi în vecii vecilor ca pildă nemuritoare tuturor soldaților din împărăție.

La câteva zile după apariția acestui ordin de zi am cetit în ziarul „Az Est“ n-rul 176 și din 24/VI a. c.) următorul comunicat:

„Divizia a 38-a de honvezi, din care fac parte actualmente regimentele 21, 22, 23 și 24, mai departe regimentul 5 de honvezi de artilerie și-a luat, în armata *Linsingen*, o parte însemnată din gloria atacurilor victorioase. Această divizie a cucerit cu asalt înălțimile din jurul orașului *Stry* și după aceasta a ajuns, în urma unei înaintări de o înțeață de neînchipuit, la *Nistru* și a fost prima, care, trecând pe partea de dincolo a *Nistrului*, a ocupat înălțimile.

„Renumele și gloria acestei divizii au devenit și între *Nemți* legendare. *Nemții* de pildă au numit a 75-a brigadă din această divizie „*Brigade-Vorwärts*“, iar pe al 23-lea regiment de honvezi „*Sturm-regiment*“.

„Divizia 38-a a primit acum și din partea generalului *Linsingen* recunoștința, întrucât aceasta a propus divizia a 38-a pentru a fi distinsă din partea *Maj. Sale*“.

Cele de mai sus sunt pentru noi constatări neprețuite și de-o valoare nespūsă, căci ele sunt constatări oficiale și vin în parte dela însuși șeful suprem al armatei, arhiducele *Frideric*, care a ținut să releveze în fața lumii vitejia acestor regimente în deplină cunoștință a lucrurilor, având cea mai clară și completă idee despre tabloul general al operațiunilor de pe câmpul de luptă și fiind prin urmare în cea

mai justă situație de-a critica ori de-a releva *merite reale*.

Dar din ce *elemente* se compun aceste regimente, numite de *Alteța Sa* „mândria armatei“ iar de *Nemți* „*Brigade-Vorwärts*“ și „*Sturm-Regiment*“?

Sunt regimentele Nr. 21 din *Aiud*, 22 din *Ibașfalău*, 23 din *Sibiu* și 24 din *Braşov*, în parte cu absolută, în parte cu relativă majoritate românească.

În fața acestei sublime validități și manifestări a energiei străbune românești, care a contribuit în mare parte la înfrângerea colosului rusesc — întrebăm — mai poate oare întârzia *răsplata*?

Se pot uita sau ascunde oare jertfele dureroase de sânge românesc, viațele femeilor și copiilor noștri rămași orfanți?

Așteptăm în liniște, cu încredere și cu fruntea ridicată verdictul celor în drept.

Noi ne-am făcut și ne facem cu vârf datoria.

Campania lui Bryan pentru pace. Din Berlin se anunță:

Postul secretar de Stat, *Bryan*, a vorbit Joi în *New-York* desvoltând programul de pace în fața unui public de 15.000 de oameni, printre cari miniștrii austriaci și turci și atașatul militar și cel maritim german. *Bryan* a susținut *prohibirea ori-cărui export de munițiuni*.

Cuvântarea lui a fost primită cu un entuziasm stăt de mare în câmpul de luptă al lui *Wilson* s'au arătat neliniștii. Ziarele sunt unanime în a recunoaște că, de 20 de ani, de când *Bryan* face politică, nu a trezit în auditor un așa mare și sincer entuziasm.

S'a votat o rezoluțiune contra acțiunii presei dăunătoare intereselor țării precum și în contra furniturii de munițiuni.

Noul ministru de războiu al Rusiei. Din *Petersburg* se anunță: Împăratul a primit demisiunea ministrului de războiu, generalul adjutant *Sukhomiloff* și a desemnat pe generalul de infanterie *Polivannoff* ca gerant al ministerului de războiu.

Papa și războiul

Un interviu cu Papa.

Ziarul parizian „*L'bertec*“ a publicat zilele acestea un interviu pe care colaboratorul său *Letarpie* l'a avut cu Papa.

Sfântul Părinte a început prin a aminti diferitele intervenții ce a făcut pentru pace și și-a exprimat regretul că au rămas fără de rezultat. A adăugat apoi că desaproabă orice nedreptate, dar că nu e nici oportun, nici folositor de a atrage autoritatea papală în discuțiunile dintre beligeranți. Papa nu poate face în Vatican nici cercetări, nici nu poate trata în permanență.

La întrebarea dacă trebuie vreo cercetare pentru a se ști dacă neutralitatea *Belgiei* a fost călcată, Papa a răspuns:

„Aceasta s'a petrecut sub *Piu X.*“

Papa a adăugat:

Germanii și austriacii protestează împotriva tuturor acuzațiilor ce li se aduc și ridică la rândul lor acuzațiuni. Episcopul din *Cremona* asigură, că armata italiană a luat opritzece preoți austriaci ca ostateci. Episcopii austriaci asigură că armata rusă a luat preoți catolici ca ostateci. Germanii declară, că populația din *Louvain* a tras asupra trupelor lor și că francezii au instalat posturi de observațiune pe turnurile catedralei din *Reims*. Pe de altă parte reprezentanții a șapte congregațiuni din *Belgia* au declarat cardinalului secretar de stat, că în congregațiunile lor nu au avut de înregistrat nici un caz de violență. Noi vom reconstitui biblioteca din *Louvain* și vom contribui la restaurarea catedralelor. Fiecare foc asupra catedralei din *Reims* a avut ecou în inima mea, dar ora nu a sosit încă pentru a culege adevărul din toate știrile contrazicătoare. Vaticanul nu e un tribunal; el nu pronunță sentințe. Judecătorul e colo sus“

D. Letarpie a vorbit apoi de arestarea cardinalului *Mercier* și de torțilarea „*Lusitaniei*“. Papa răspunde:

„Cu privire la cardinalul *Mercier*, o să vă uimesc. El poate circula în mod absolut liber în dieceza sa. Am primit o scrisoare dela generalul *Binsing*, guvernatorul general al *Belgiei*, prin care mă asigură că pe viitor va împiedica cu cea mai mare energie orice act de violență

contra bisericii și a servitorilor ei. Nu cunosc — a continuat papa adănc mișcat — nici o faptă mai grozavă decât scufundarea „*Lusitaniei*“. Dar oare blocada care condamnă milioane de ființe nevinovate la flămânzire e inspirată de simțăminte umane? Papa a declarat că după războiul va publica poate un *Sylkabres* pentru a regula din punct de vedere creștin procedările războiului și a condamna tot ce e condamnabil.

Venind vorba de *Italia*, Papa a declarat că a făcut totul pentru a opri *Italia* dela o intervenție. S'a gândit, făcând aceasta și la interesele sfântului *Scaun*, care sunt foarte nesigure. Raporturile cu *Quirinalul* s'au îndreptat, dar nu e încă totul rezolvat în mod satisfăcător. Papa regretă că o parte a gardei sale a fost mobilizată, apoi că nu coresponde direct cu dreptcredințioșii. Guvernul italian voise să-i admittă dreptul de a telegrafia cifrat, dar Vaticanul nu a acceptat concesțiunea pentru a nu fi bănuț că transmite și amănunte militare. Papa s'a plâns de cenzura, care-i deschide corespondența și s'a arătat foarte îngrijat de reacțiunea ce ar putea avea războiul asupra *Italiai*, căci nu poate ști cum se va comporta poporul lui în cazul unei victorii, fie în cel al unei înfrângerii. Nu mă simt apărât, a spus Papa, și a încheiat cu afirmația că viitorul e foarte sombru și că va apuca cu bucurie orice mână îi s'er întinde pentru a mijloci pacea.

Opinia noastră publică și Partidele politice.

Reproducem din organul oficial al guvernului român „*Viitorul*“ următorul articol:

În vremurile grele, prin cari trecem de aproape un an, s'au produs în viața noastră publică manifestațiuni instructive și cari trebuiesc relevate.

Consecințele însăși ale activității organizațiunilor politice dela noi — în tot acest interval — desifusește pe de o parte situațiunea actuală în lăuntrul acestor organizațiuni, iar pe de alta explică întreaga atitudine a opiniei publice românești.

Este evident că la începutul conflictului general s'a putut crea ușor o atmosferă de neliniște și de nesigurantă prințioasă manifestărilor sgomotoase — interesante sau nu — ale

celor cari n'au vremea să potrivească acțiunea lor cu însemnătatea împrejurărilor.

Această atmosferă a încetat însă repede.

Opiniunea publică românească, ținând seamă de interesele mari ce avem de apărât, a înțeles că pentru aceasta erau *alle mijloace* de cât cele propovădite de temperamente infierbântate sau de oameni politici din cale afară de preocupați de meschine combinațiuni de politică internă.

Opiniunea noastră publică a acordat acelora cari și-au asumat sarcina grea a conducerei statului, în mijlocul evenimentelor actuale, creditul necesar pentru o muncă rodnică, credit justificat prin însăși desfășurarea acestor evenimente de atunci și până astăzi.

Nu este de sigur potrivit acum să arătăm ce consecințe funeste ar fi avut pentru țară triumful politicii celor prea grăbiți și celor prea prinși de înfrigurarea intereselor latente.

Când vremea socotelilor va veni o discuțiune largă și la lumina zilei, va face partea dreaptă a unora și a altora.

Dar ceea ce voim să relevăm în acest moment este atitudinea organizațiunilor noastre politice și a frunțașilor lor cu privire la acțiunea Statului.

Partidul liberal, conștient de toată greutatea vremurilor ce trăim și la adreapta de frământările sterile ale potelilor mici și personale: a înțeles să sprijinească cu putere acțiunea românească e șefului său, care este și șeful guvernului.

Înțelegând câtă înțelepciune și câtă muncă de sicere mînt trebuiesc puse în serviciul apărării intereselor naționale, el s'a ferit de disensiuni adănc păgubitoare și a rămas întreg și strâns unit în jurul conducătorului său.

Și atunci se explică fără îndoială, tocmai prin unanimitatea de opinie din sânul său, corespuzând cu imensa majoritate a sentimentelor țării, lipsa de cotitură în drumul drept, pe care-l urmează fără șovăire.

Este regretabil că nu putem spune același lucru, despre celelalte organizațiuni politice, în cari unitatea lipsește, în cari adeseori judecata este umbrită de *alle considerațiuni* și în cari vorba și fapta nu merg împreună.

În partidul conservator-democrat, mulți sunt acei, și nu din cel mai puțin însemnați, cari leagă posibilitatea

Poezie.

Și că-mi va da a vieții grea măsură
Un corn uscat de pâine, cine știe?
Dar eu ți-oi da curată Poezie
Chiar și din cea din urmă fărmitură!

Eu o să plâng, ear tu să cânti duiosă
A tuturor drumeților durere
În plânsul ei găsi-vor mângăiere
Un cântăreț și scumpa lui mireasă....

Și când ăuri-va inima ce bate
Sărută-mi crucea și pornește'n lume
Tu cerșitoare pururi fără nume!

Și-atunci să ai întâ a sărbătoare
Când huiduită cere-vei înțrare
La porți în nepăsare ferecate...

Ovidiu Hulea.

Napoleon I.

— Începutul și sfârșitul. —

Un cadet al școlii de războiu din *St-Cyr* scria în anul 1792 unchiului său următoarea scrisoare:

„Te rog trimite-mi 300 de franci sumă de-ajuns ca să pot ajunge la *Paris*. Acolo cel puțin poți leși în lume, poți să faci cunoștințe și să învingi greutățile. Toate-mi spun, că acolo mi-e norocul; — D-ta mă vei împedeca, pentru că-mi lipsesc o sută de taleri?“

Mai crezut-ar fi cineva că scriitorul acestor șre, tânărul de 18 ani *Napoleon Bonaparte*, mai târziu va pune în uimire lumea întreagă?

Acum, când un îndepărtat confrate și-a făcut câte-va reflexii asupra unei istorii a celor mai memorabile 100 de zile din domnia lui *Bonaparte* — credem, că nu va fi fără interes să spunem ceva despre începutul și sfârșitul strălucitei vremi a lui *Napoleon*.

La 20 Iulie 1792, când o adunătură de popor, lăsată în grădina castelului, sili pe rege să apără pe balconul castelului și-i puse cu sila căciula *Jacobinilor* pe cap, un tânăr ofițer de artilerie strigă:

„Cum ati putut lăsa canalile acestea să între?“

„Dacă ați fi îndreptat asupra lor vre-o câte-va tunuri, ar fi fugit cu toții. Capul regelui, care s'a plecat atât de tare, nu se mai poate ridica!“

Și același ofițer, la 4 Octomvrie a anului 1795, vorbea într'o sedință nocturnă a conventului, palid și rău îmbrăcat, de pe tribună, ca general de brigadă — destituit.

De-odată-i răsună numele — *Bonaparte*!

A fost ales de conducător al trupelor pariziene pentru sufcarea contra-revoluției aristocraților.

De la acel dat sui scara demnităților cu o uimitoare înțeață, aegându-și oamenii de încredere pe sprânceană. Cel mai însemnați generali ai săi au fost aleși — ca instrumente — cu o singură privire, pe care numai el o avea, tot dintre oamenii de rând. Dăm o mică listă:

Angerean, principele de *Castiglione*, fiul unui zidar și al unei vânzătoare de poame, a fost un simplu dragon; *Murat*, fiul unui hotelier, schimbă biciul poștelonului cu sabia de cavaler și să sui nu numai până la rangul de mareșal, ci deveni mare principe de *Berg* și pe urmă rege al *Neapolei*; *Bernadotte*, fiul

unui funcționar de judecătore, pași ca voluntar în armata de *Corsica* și muri ca rege al *Svediei*; *Junot*, principele de *Aubranes*, a fost un simplu grenadier; *Launes*, principele de *Montebello*, era fiul unui îngrijitor de cai și-și începu cariera ca soldat de rând; *Soult*, principele *Dalmației* și *Ney*, ducele de *Mosca*, au ajuns din cea mai de jos stare la cele mai înalte grade. Puțini din acești viteji conducători aveau ceva cunoștințe matematice, unora dintre ei le lipseau cu totul, dar chemarea lor era să fie soldați și pentru asta nu să cerea nu știu câtă matematică; afară de aceea au trăit în vremea, când cel chemat putea ajunge la ceva și au servit un domnitor, care avea de împărțit nu numai principate, ducate ori titule de mareșali, ci chiar și tronuri...

Este în de obște cunoscut, cum dela expediția în contra *Rusiei*, steaua lui *Napoleon* începu a să întunece...

Steaua lui *Napoleon* l....

Și vorba asta nu e vorbă goală, deoarece *Napoleon* credea în steaua sa, întocmai ca și *Wallenstein*. Când intra odată generalul *Kapp* în odaia de lucru a lui *Napoleon*, îl găsi nemșcat, ca o statuie; iar când îl dădu să înțeleagă că e acolo, acesta-i strigă:

„Vezi colo sus?... A ceea-i steaua

me“, care nu m'a părăsit nici odată. O privec la toate evenimentele mari; ea-mi poruncește să merg înainte; ea mi-e marfara norocului meu l...“

Cât de mult s'a înșelat împăratul în statornicia norocului său, ne-o spune istoria. Puțini știu că el a încercat, de bună-voe, să-și pună capăt vieții, mai curând, decât i-a fost croit-o destinul.

În memorii-le baronului *Thiebaud*, cari au fost date la iveală, cu câțiva ani în urmă, de *Smith* și *Edler*, aflăm unele amănunte însemnate asupra unei încercări de sinucidere alui *Napoleon* în decursul celor 100 de zile. Martor este un anumit *Gassicourt*, un pretins fiu alui *Ludovic* al XV., care și-a deschis o farmacie în *Paris* sub numele *Cadet*.

În primele zile ale lui Iunie, după reîntorcerea lui *Napoleon* dela *Elba*, acesta a fost chemat în odaia de studiu a împăratului. După câte-va vorbe asupra stării serioase a lucrurilor, asupra posibilității schimbării norocului, sau asupra unei eventuale captivități, care n'ar putea-o suferi, porunci lui *Gassicourt* să-i aducă o doză de venin sigur — în cantitate cât se poate mai mică — și cu îndrumarea cea mai aspră de a păstra tăcere. Spre a nu fi văzut și totuși să-i fie la îndemână, să-l pue într'un medallon, care să-l poată des-

satisfacțiunii intereselor noastre de o altă politică de cât cea sgomotoasă a impresionabililor, cari compun cealaltă fracțiune.

Dar ce pildă mai înfrântătoare de cât aceea ce reese din atitudinea de astăzi a partidului conservator?

Frământările dintre fruntași; ambițiunile personale; lipsa unei directive hotărâte; *complexa deosebire de vederi pe toate chestiunile mari cari interesează și țara și neamul* au contribuit să rupă partidul în două.

Privelitea respingătoare a scenelor cari au ilustrat congresul conservator este încă vie în mintea tuturor.

Și totuși în jurul nostru furtuna continuă să se deslășnească cu putere iar interese mari ne impun și mari îndatoriri!

În fața agitațiilor nestăpânite și negândite; în fața unei totale desorientări cu privire la însemnatele probleme ce ni se pun astăzi spre deosebire; în fața acțiunilor necugetate ale unor fruntași, acțiuni cari tradează însăși interesele ce ei pretind că apăra, erez fatală ca opinia noastră publică să-și dea seama de toată realitatea lucrurilor și să vadă că nu astfel putem trece cu bine prin vijelia care durează de aproape un an de zile și nu astfel putem apăra interese cari ne sunt scumpe.

SITUAȚIA pe câmpul de războiu.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Budapesta 30 Iunie. — Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

Situația în nordul monarhiei.

În Galiția de est, la *Gnila-Lipa* precum și sub *Kamionka-Strumilova* în valea Bug sunt în curgere lupte pentru noi încoronate de succes.

Între *Bug* și *Vistula* dușmanul este în retragere. Eri am atacat și respins pretutindeni trupele cari acopereau retragerea Rușilor.

Trupele noastre au străbătut țășul *Tanew* și am ocupat marginea înălțimilor de lângă *Franpel* și *Zaklikow*.

Conștrâși de succesele trupelor aliate spre ost de *Vistula* Rușii au început să evacueze și spre vest de *Vistula* una după alta pozițiile lor. Astfel începând de azi noapte dușmanul se retrage din nou spre *Vistula* din liniile întărite: *Zavichost-Ozurov-Siennoi*.

Trupele noastre au ocupat localitatea *Zavichost*.

La granițele italiene.

Italienii după o pauză de câteva zile desfășură din nou o viață activitate pe linia de luptă *Isonzo*. Alături seara trupele noastre au respins lângă *Plava* un atac. Noaptea trecută, după mai multe atacuri mai mici ale dușmanului în sectorul *Sagrado-Monfalcone*, a urmat un atac general. Dar și acesta a fost pretutindeni respins.

chide numai acela, care-i cunoaște secretul.

Hotărârea lui Napoleon nu se schimbă, porunca-i fu ascultată și puțin înaintea plecării spre *Waterloo*, Gassicourt depuse medalioul cu strașnicul veniu în mâinile lui Napoleon.

În noaptea spre 21 Iunie fu însă chemat, cu toată graba, la *Elysee*.

Napoleon adevărat a luat veniul, însă, deoarece nouă planuri i-au schimbat gândul sinuciderii, Gassicourt fu chemat să împedice urmările omorâtoarei doftorii. Cu toate că acestuia îi leșă sudorii reci — de spalmă — și perii-i să zburle — făcu totul, ce numai era cu putință. Și deși Napoleon mai trăi câțiva ani, totuși Gassicourt îi spune lui Thibaut, că el e informat, că împăratul a murit în urma stricării stomacului, că ar fi mai rămas urmele strașnicului veniu și că moartea a trebuit, neapărat, să urmeze în urma acestuia mai curând ori mai târziu.

Sfârșitul marelui Erou este tragic, mai tragic ca și când i-ar fi fost scris să cadă pe câmpul de bătae. Lordul *Roseberry* i-a sa carte asupra lui Napoleon, cu care a produs mare senzație

Aceiaș nesucces l-au avut și atacurile, încercate azi dimineață, lângă *Sela* și *Monfalcone*. Lupta de artilerie continuă pe întregul front ost vestic și cu deosebire la *Isonzo*.

In sudul Monarhiei.

Drept răspuns la atacul Sârbiilor lângă *Sabac* una din escadrelle noastre aeriene a bombardat eri dimineața cu foarte bun succes șantierul dela *Belgrad* și tabăra de trupe dela *Orasac* spre sud-vest de *Obrenovac*.

General de divizie *Höfer*, locțiitorul șefului de stat major.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin 30 Iunie. — Buletinul oficial al marelui cartier general german e pentru azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest: Nici eri n'au avut loc la *Arras* acțiuni mai mari dușmane. Continuăm însă să recucerim părți de tranșee, pe cari i-a succes dușmanului să ni le ia după opintiri de mai multe săptămâni.

La *Labirint* (spre nord dela *Ecurie*) am respins erupția dușmană.

Pe înălțimile *Meusei*, spre vest dela *Parges*, dușmanul se străduiește zadarnic printr'o serie de atacuri îndreptate aproape neîntrerupt începând din 26 seara să recucerească pozițiile sale pierdute. Eri a încercat din nou patru atacuri vehemente, cari însă au eșuat toate având dușmanul mari pierderi.

Pe câmpul de luptă din Rusia: În ost nu-s de înregistrat evenimente. În ținutul *Gnila-Lipa* atacul nostru înaintează. Spre ost și nord-ost de *Lemberg* situația e neschimbată.

Între *Bug* și *Vistula* trupele germane și austro-ungare au ajuns ținuturile *Belz*, *Komarov* și *Zamosk* precum și marginea nordică de pădure a sectorului *Tanew*.

Pe malul stâng al *Vistulei* s'a retras dușmanul și din regiunea *Zavichost* și *Czerov*.

Am conștrâns să aterizeze în dosul pozițiilor noastre un avion rusesc.

Războiul cu Turcii

Constantinopol 28 Iunie. — Marele cartier general otoman comunică oficial cu data de azi:

Pe frontul dela Dardanele: După o violentă luptă de artilerie dușmanul ni-a atacat eri după amezai la *Ariburnu* detrei ori aripa stângă, dar l'am respins cauzându-i pierderi uriașe: dușmanul n'a obținut aici nici un succes. Începând din zorile zilei de 28 l. c. până dimineața artileria grea dușmană a bombardat la *Sed-il-Bahr* în continuu tranșeele aripei noastre din dreapta apoi în aceeași dimineață trupele dușmane ni-au atacat aceste poziții. Le-am respins însă printr'un contra-atac. Dușmanul n'a obținut nici un succes, cu atacurile de noapte pe cari le-a îndreptat în contra aripei noastre din stânga.

După amiază dușmanul ni-a atacat pozițiile din centru; l'am respins însă cu ușurință. Priur'un con-

tra-atac am cucerit două linii de tranșee dușmane. Bateriile noastre anatoliene au luat parte cu succes vădit la luptele pe cari le-a dat aripa noastră din stânga la *Sed-il-Bahr*, ceea ce a contribuit mult la faptul ca dușmanul, care a suferit pierderi grele să se vază nevoit ca să se retragă. Aviatorii noștri au aruncat cu succes bombe asupra aerodromului dușman dela *Sed-il-Bahr*. Pe celelalte fronturi n'a obvenit nimic de remarcat.

Revindicările Bulgarilor.

Din Sofia se anunță: Un mare meeting s'a întrunit Duminică în Sofia, în număr de mai multe mii de cetățeni, care după ce au luat cunoștință de memoriul adresat de comitetul național reprezentanților tuturor puterilor mari cu privire la situațiunea Bulgarilor asrviti sub jug străin, au votat o rezoluțiune relevând necesitatea realizării unității naționale bulgare în granițele stabilite de numeroase acte internaționale și afirmând drepturile imprescriptibile ale Bulgariei asupra Macedoniei.

Un succes feminin:

D-nei Dr. Pușcariu i se permite a se prezenta la un concurs universitar.

Iasi, 16 Iunie v.

La un concurs pentru ocuparea unei catrede la facultatea de medicină din Iasi s'a prezentat și o femeie, d-na Dr. Pușcariu. Ministrul instrucțiunii sesizat de aceasta s'a grăbit a da autorizațiunea oficială de-a se prezenta, și eventual (aceasta nu mai depinde de Ministrul!) a reuși la concurs.

Cu modul acesta tânăra noastră Universitate va putea să înnumere printre marii ei maeștri și pe o femeie, — ceea ce fusese pentru prima oară permis în Franța Doamnei Curie, al cărei nume era de două ori celebru.

Permișiunea dată de-a intra în rândul profesorilor universitari este deosebit de dreaptă; de oarec ce cultura superioară cere o selecțiune de suflete atât de grea, încât ori-unde se poate găsi acel suflet de elită e bine să-l recrute.

Dacă o femeie are dor de muncă, putere de memorizare mare, spirit de observație, viziune intelectuală, dor de expunere clară, iubire de cultură și iubire de expunere, dacă, cu alte vorbe ea îndeplinește acele multe și grele condițiuni ce se cer unui savant profesionist, atunci ea poate și chiar trebuie să pătrundă în învățământul superior.

Cultura nu este opera unui om. E atmosfera generală ce-o fac aceia cari poartă în sufletul lor lumina vitorului. Și dacă este așa, atunci o fragedă culturală, cum este a noastră, s'ar săraci și mai mult, dacă, din cauza unor prejudecăți ce nu se pot susține în logică, ar elimina din rândul campionilor culturale superioare pe acele femei ce întrec pe mulți bărbați prin puterea minții lor!

Dacă femeia nu a putut trece granițele baroului, atât de bine păzite de cerebrii masculini, ea va putea intra în Universitate, și cu modul acesta va trece în rândul acelor cari dresază, modifică, modelază și înalță sufletele altora.

Și curiozitatea acestei măsurii, va fi și mai pregnantă în consecințele ei practice:

Dacă femeile vor putea, grație cunoștințelor și meritelor lor personale să devină profesori universitari, ele vor putea fi și profesora la facultățile juridice. Ele vor împărtași studenților cunoștințele de drept, și acești studenți învățați prin știința femeilor, ajunși ei înșiși magistrați ai avocaților, vor fi aceia cari — conform exemplelor predecesorilor — se vor opure întrării în barou a foștilor lor profesori!

Desigur un spirit oportunist va spune că intrucât până acuma n'au ajuns femei, profesoare de drept, nu este timpul a face exerciții de logică în jurul unui fapt inexistent.

Obiecțiunea poate fi valabilă. Amănam, deci, perspectivele vitorului. Dar un lucru rămâne stabil, și anume anomalia femellor funcționare, femellor medic, femellor profesoare, femellor universitare; și paralel cu toate aceste câmpuri deschise, interdicția lor de-a pleda. Gramaticii francezi au observat de mult, că în limbajul codului au rămas unele expresii învechite, cum este de exemplu *ester en justice*! Se vede că în de-tinele jurisprudenței stă scris a nu primi inovații decât cu greutate. Femeile candidate la avocatură suferă astfel consecințele unui fel de judece, care este particular spiritului juridic!

Dar oricum ar fi, permișiunea acordată d-nei Dr. Pușcariu de-a se prezenta la concursul pentru ocuparea unei catrede universitare este începutul unei noi ere de muncă pe terenul științei superioare; un nou triumf al feminismului cuminte, al feminismului care nu cere egalitatea în drepturi, decât în măsura egalității, în obligații și în merite!

O nouă cântăreață română.

D-șoara Lelia Popovici, absolventă a conservatorului din București.

Ne face o deosebită plăcere să relevăm succesele unei Române ardelenne, care prin talentul și hărnicia ei a ajuns în timp relativ scurt să absolve conservatorul de muzică din București cu cel mai frumos succes.

E vorba de d-șoara *Lelia Popovici*, flica regretatului nostru prof. de muzică *Nichi Popovici*. Inzestrată dela natură cu o voce frumoasă și auz muzical remarcabil d-șoara Popovici și-a făcut primele studii în arta cântării aici în Brașov sub conducerea maestrului *Dima*, iar acum trei ani, obținând o bursă dela societatea noastră teatrală a trecut la București, unde a fost primită în cursul al treilea al conservatorului ca elevă a d-lui *Dumitru Popovici-Bayreuth*, distinsul director al acestui conservator.

Cu prilejul esamenului cursului ultim al conservatorului, precum și la producțiunea de închisier a conservatorului din București, cari au avut loc zilele trecute, presa din țară aduce frumoase elogii d-șoarei *Lelia Popovici*. Reținem aici câteva din aceste voci de presă:

„Vitorul” vorbind de examenul de clasă scrie între altele:

»În sfârșit, din clasa d-lui *Popovici-Bayreuth* s'au prezentat trei elemente foarte bune, cari prin felul cum au cântat, au dovedit că profesorul lor nu-și face cursurile numai în chip mecanic ci se ocupă de întreaga cultură muzicală a elevilor.

Așa de pildă, d-șoara *Lelia Popovici*, o burdă soprană lirică care deși au are o voce prea mare, totuși a dovedit că posedă o bună și întinsă cultură muzicală. Cântă cu multă pricepere și își dă seamă de ce interpretează. Acesta este un mare merit, căci un cântăreț, ori cât de mare și frumoasă voce ar avea, fără cultură muzicală nu va însemna nimic, pe când o voce chiar mică dacă este, fiind bine cultivată iar cântărețul priceput, face cu totul un alt efect. D-ra *Popovici* poate fi mândră de cultura muzicală pe care o are.»

Din „Minerva”:

»...Bune impresii a lăsat vocea de soprană dramatică a d-rei *Lelia Popovici* atât în pesele de solo cât și în duetul din „*M-me Butterfly*” în care a strălucit alături de vocea de soprano a d-nei *Cornescu*.»

„Vitorul” apreciind producția muzicală a Conservatorului scrie următoarele:

»Eri la ora 3 și jumătate a avut loc la Teatrul Național prima producție muzicală de sfârșit de an a elevilor conservatorului. Natural că la aceste producțiuni se aleg de obicei elevii cei mai buni; cu deosebire eri însă această selecțiune a fost bine făcută așa că nu pot spune de cât bine deservesc această producție. Calitățile elevilor cari s'au produs cea mai mare, parte le-am relevat cu ocazia dărilor de seamă a examenelor de clasă. A afirma din nou că d-rele *Telșan* (Clasa Dnei *Lelia*), *Lelia Popoviciu*, *E. Comescu* și *C. V. Rabega* (Clasa d-lui *Popovici*) sunt elemente de o reală valoare artistică, ar fi să repet un lucru pe care l'am mai spus. Dacă a și avea ceva de adăugat apoi a-și înclina să afirm că poate acești meritoși elevi au fost chiar mai bine la producția de ieri de cât la examenele de clasă. Admirabila acustică a Teatrului Național își dă posibilitatea de a aprecia mai bine vocea. Trecând peste emoțiile inerente unor elevi cari trebuie să se producă pe scenă, în fața unui public numeros, pot afirma cu certitudine că cei 4 elevi de mai sus merită toate laudele. Să continue însă să muncească serios și de aici înainte și pot fi siguri că le este asigurat cel mai frumos vitor artistic.»

Din „Minerva”:

Clasa d-lui *Popovici* — *Bayreuth* n-a făcut relevația „nei voci pline de fâgâdneli, aceea a d-șoarei *Lelia Popovici*... în stare să abordeze cu ușurință dificultățile unor pagini exigente ca duetul din „*Bohema*” cu care a triumfat alături de vocea caldă a d-lui *Niculescu*.»

Inregistrând cu plăcere aceste recenzii elocuoase nu putem decât să felicităm călduros pe d-șoara *Popovici*

pentru diploma obținută, dorindu-i pe viitor cele mai frumoase succese. De altă parte ne bucurăm, că societatea noastră teatrală, acordând d-șoarei *Popovici* o bursă, a înmulțit ceata artiștilor noștri cântăreți cu o nouă putere mult promițătoare.

Precum aflăm d-șoara *Lelia Popoviciu* își va completa studiile de canto și la un conservator din streinătate.

Academia Română.

Institutul Otteteleşanu.

Concurs de primire.

1. Cu începerea vitorului an școlar 1915—16 se vor primi două-zeci de elevi în Institutul de fete dela *Măgurele* (Iifov), fundat de *Ioan Otteteleşanu* și înființat de *Academia Română*, cărora li-se vor da, conform dispozițiunii testamentare a răposatului fondator, o creștere casnică și instituțiunea cuvenită unei bune mame de familie, fără pretențiuni sau lux.

2. În tot timpul studiilor de 5 ani, elevele vor avea întreținerea în Institut și nu vor putea părăsi școala până la terminarea studiilor, afară de cazuri de forță majoră.

3. Sunt admise în Institut copile născute din părinți români, pe deplin sănătoase, cari până la 20 August 1915 au împlinit 13, dar încă nu 15 ani, au pregătirea ce se dă în școlile primare din România și au obținut la terminarea cursului primar cel puțin media 7,50. Candidatele cu clase secundare au să prezinte certificatele de clasă secundare, având media cel puțin 6,50.

4. Nu se admit dispense de nici un fel.

5. A doua soră nu poate fi admisă în Institut, decât numai după trecerea a cel puțin trei ani dela absolvirea celei dintâi.

6. Părinții elevelor primite în Institut nu pot să-și filice în familie decât pe cele din clasele I și III în vacanța mare, iar pe cele din clasele II și IV în vacanța Paștilor. Direcțiunea își rezervă totuși dreptul de a hotărî cari din eleve se pot bucura de vacanțe în familie.

7. Părinții aspirantelor ori reprezentanții legali ai acestora au să trimită la *Academia Română* — până la 20 August 1915 — cererile de înscriere însoțite de:

- actul de naștere;
- actul de vacanță;
- un act liberat de autoritatea comunală respectivă, în care, pe lângă naționalitate, se vor mai arăta: profesiunea părinților, starea lor materială, imobilele ce plătesc și numărul copiilor cu vârsta lor; în caz de vor fi funcționari sau pensionari, și cuantumul salariului sau pensunii;
- atestatul școlar despre terminarea claselor primare și alte certificate de studii!

8. Actul de sub litera c trebuie să cuprindă toate datele cerute; în caz contrariu, el se va înapoi cu celelalte acte și nu se va mai face înscrierea.

9. Comisiunea Fundațiunii Otteteleşanu, examinând actele și luând informațiunile ce va crede de cuvință, va dispune ca concurențele, cari îndeplinesc condițiunile mai sus precizate, să fie supuse la un examen de primire, prin care se va constată gradul de pregătire în ceea ce privește citirea și scrierea, analiza etimologică și cea sintactică, cele patru operațiuni, geografica și istoria țărilor române.

10. Concurențele cari nu sunt din România se admit fără examen de primire, în virtutea atestatorilor obținute în școlile similare din patria lor, și au să trimită la *Academia Română*, tot până la 20 August stil vechiu, cererile însoțite de actele enumerate mai sus, de un atestat medical și de o fotografie a lor. Actele în limbi străine vor fi însoțite și de traducerea lor în românește. Lipsa fotografiei atrage după sine nelucrarea între candidate și înapoierea celorlalte acte.

11. *Academia* își rezervă însă dreptul de a face admiterea definitivă a copiilelor din afară de Regat numai după ce ele vor fi examinate de medicul Institutului.

12. Examenele se vor începe în localul Academiei, Miercuri la 9 Sept. 1915, ora 8 dimineața.

13. Cu începerea dela 25 August, părinții pot ridica actele de naștere, de vacanță și de studii, cu cari au înscris copilele.

Nr. 1.175. — București, 4 Iunie 1915.

ȘTIRI.

— 1 Iunie n. 1915.

Distincții. D-1 Aurel Sămărghitan sergent major i. r. în reg 50 de infanterie, funcționar la oficiul de dare din Brașov a fost decorat cu medalia de argint pentru vitejie cl. 2.

D-1 Aurel Crainic comandantul comp. 7 a reg. 51 ne scrie de pe câmpul de luptă că d-1 Dr. Anhidim Pop stegar în rezervă la reg. 51 a fost decorat în 18 Iunie a. c. cu medalia cea mare de argint pentru vitejie cl. I.

Cu medalia de bronz pentru vitejie a fost distins sergentul major Pavel Musca din reg. 24 de honvezi.

In memoria regretatului profesor Dionisie Nistor au contribuit la masa studenților corpul profesoral dela școalele medii gr.-or. române din Brașov: 74 coroane, iar d-1 prof. Azenie Banciu deosebit 5 cor. pt. casa de lectură Dr. Al. Bogdan.

Primească generoșii donatorii cele mai călduroase mulțămite.

Direcțiunea școalelor medii gr.-or. rom. din Brașov.

Răsplata eroismului. Intr-unul din numerii trecuți ai ziarului nostru s'a scris despre moartea eroică a viteazului căpitan de infanterie Valeriu Moga. În articol de fond s'a apreciat după merit și dreptate fapta acestui mare căpitan român, care a făcut cinste regimentului său și neamului din al cărui sân s'a ridicat ca un vultur aprig până la înălțimile pe cari numai suferite alse și mari le pot atinge. Acum ne bucurăm și mai mult de această faptă, căci vedem că jertfa sfântă adusă pe altarul patriei și-a primit binemeritata răsplată.

Din izvor autentic ni se comunică, că Maj. Sa a încoronat jertfa căpitanului Moga cu ordul »Coroana de fer cl. III.« iar familiei eroului decedat, constatătoare din soție și 2 băieți, i s'a acordat pre-gratios o pensie de major plus 5 procente beneficiu special pentru creșterea copiilor. Simțim o mângâiere deosebită văzând aceasta îngrijire părintească pentru orfanii eroului dela Manilowa și le dorim ca Dzeu să-i înzestreze cu aceleași virtuți și sentimente, pe cari le-a avut părințele lor. Regimentul nr. 85 a decis, ca după trecerea vijeliei răboiului să ridice pe culmea Manilowa, spre sudvest dela Raligrod, un monument în amintirea eroicelor lupte ce s'au dat acolo. Pe acest monument va străluci în primul loc numele căpitanului Valeriu Moga, care își doarme acum somnul de veci într'un mormânt comun cu feciorii Maramurășului, toți eroi și viteji ca și căpitanul lor.

La mormântul acestor eroi ai neamului nostru nu vor căde niște proci noștri, nici ochii mamelor și neveteilor obidite nu-i vor uda cu lacrimi de foc, doar brazilii voinici de le-or spune câte-un cuvânt de mângâiere... »R-1«

Pentru fondul ziaristilor d-1 Dr. George Plopu din Budapesta trimite prin administrațiunea ziarului nostru suma de 3 cor. Mulțămite.

Aniversarea morții arhiducelui Franz Ferdinand și a soției sale. Aniversarea morții Arhiducelui Franz Ferdinand și a soției sale a fost celebrată în toată Monarhia cu parastase. Maj. Sa Monarhul a asistat la parastasa din Schoenbrunn. În Artstetten erau prezenți la serviciul religios: Copii perchei asasinată, arhiducesa Maria Anniata, priacpeasa Lichtenstein, ambasadorul Tschirski, ca reprezentant al Imperatului Germaniei, reprezentanții autorităților și ai armatei, care au depus coroane pe sicriu, între care și din partea Imperatului Francisc Josef și Imperatul Wilhelm. În Hall lângă Innsbruck, unde asasinatul arhiduce petrecuse buuros, au asistat la serviciul religios Arhiducesa moștenitor, și soția sa Arhiducesa Zitta.

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarea contribuție: D-1 Nicolae Racofia medic ceruat în Șeica mare prin ziarul, Gasetă Transilvaniei suma de 10 cor. în locu unei coroane pe sicriul regretatului său prieten colonel Anhidim Șoldea.

Primească generosul donator placere mulțămite.

Direcțiunea școalelor medii gr.-or. române din Brașov.

Știri din România. Direcțiunea generală a C. F. R. a dat o circulară și face cunoscută suprimarea punerii în circulație a tuturor trenurilor de plăcere. Bilete de trenuri de plăcere nu se vor mai elibera.

— Drept omagiu pentru sprijinul acordat »Societății Geografice Române« de către regretatul mare rege Carol I comitetul acestei societăți a făcut Marți un pelerinaș la mormântul marelui ei patron depunând o coroană.

— M. S. Regele a semnat decretul prin care elevii școalelor militare sunt avansați la gradul de sublocotenenți. Noul sublocotenenți se reparaționează astfel: 293 în arma infanteriei, 38 cavalerie, 108 artileriei, 19 trupe speciale, 12 marină și 31 administrație

Pacea se va încheia la 11 Noemvrie! Așa susține cel puțin un colaborator al ziarului »Figaro«, care își întemeiază prezicerea pe următoarea socoteală curioasă:

Adunând numerele anilor ultimului războiu franco-german obținem:

$$1870+1871=3741.$$

D-spărțind această cifră în două și mai făcând următoarea operație:

$$3+7=10 \text{ și } 4+1=5$$

obține n data încheierii păcii. Intr'adevăr tratatul de pace dela Frankfurt a fost semnat la 10 Maiu 1871.

Intrebuintând aceiași socoteală pentru războiul actual, obținem:

$$1914+1915=3829$$

$$3+8=11 \text{ și } 2+9=11.$$

Așa dar, pacea trebuie să se încheie la 11 Noemvrie 1915.

Să vedem acum dacă socoteala de acasă se va potrivi cu cea din târg.

Un Rothschild prizonier de războiu. »Pester Lloyd« numă din München, că în tabăra de prizonieri din Lachfeld se află și un membru al familiei Rothschild din Paris. El este întrebuintat la munca agricole.

Darur. Pentru văduve și orfani etc. Dela Direcțiunea Andor Hollosi în amintirea defunctului Vicecomite și Comitatului nostru August Jekelius 50.—cor dela J. hann Holbes mäsar, din incidentul sărbării cununii sale de 25 de ani 25.—cor. Mare Mulțămită exprimă Magistratul orașanesc.

Muzică la promenada de jos Vineri la orele 5 p. m.

»Pentru sârmanii soldați români cărora li-s au amputat picioare sau mâni și cari și-au pierdut lumina ochilor«.

În urma apelului nostru din numerii trecuți ai ziarului am mai primit următoarele contribuții maritimose:

Transport din n-rul trecut 3457 c. 31 f.

D-na Maria a Dr. C. Moga, Brașov 10 »
D-1 Dr. George Plopu, Budapesta 20 »

La oltă 3487 c. 31 f.

Bibliografie.

A apărut: *Liberarea Basarabiei* în editura Ligel pentru liberarea Basarabiei de Zamfir C. Arbure. Tipografia curții regale T. Göbl fi București strada regală 19. 1915. Prețul 45 bani.

— Cunoscuta revistă literară: »Drepturile femeii« 3-4 sub direcțiunea d-nei Eugenia de Reuss Ianculescu și cu articole semnate de d-ni Virginia Iosif; Gala Galaction, Dem. Theodorescu, Alexandru Agonea, eni-amin Stratoneanu și d-nele Constantza Zissu, Eugenia de Reuss Ianculescu și Marie Sheepkanks. De vânzare la principalele librării din București.

Proprietar:

Tip. A. Muresianu: Branisce & Comp.
Redactor responsabil: Ioan Lacea

Convocare.

St. membrii acționari ai institutului de credit și economii, »Cerbul« bancă populară în Reghinul-săsăsc, prin această sunt convocați pe ziua de 15 Iulie st. n. a. c. la 10 oare a. m. la adunarea generală extraordinară, care se va ținea în localul Institutului cu următoarea ordine de zi:

1. Modificarea §-lui 1 din statutele institutului.
2. Eventuale propuneri din partea direcțiunii.

Direcțiunea.

Meghivó.

»Cerbul« népbank Szászregenen t. részvényesei, ezennel f. é. Julius hó 15-ére d. e. 10 órára, az intézet helységében tartandó rendkívüli közgyűlésre hivatnak össze. A közgyűlés napirendje a következő:

1. Az slapszabályok 1 §-ának módosítása.
2. Esetleges indítványok az igazgatóság részéről.

Az igazgatóság.

Reghinul-săsăsc la 28 Iunie 1915.

Simeon Zehan.

1-1

O mare grădină cu fructe

împreună cu iarba este de arădat în Scheiu Pajiște b. 38.

Amănunte dă d-na Sofia Daneș cu locuința în Cantina de pe Straje

3-3

Fondată 1823.

Fabrici de postav, stofe de modă și tricotați.

Wilhelm Scherg & Cie.

produc din lână curată, de calitate prima clasă,

Stofe de modă pentru bărbați de tot felu și pentru ori ce scop. Stofe pentru costume de dame de o culoare și cu desen. Stofe de uniforme pentru ofițeri și amplatezi. Loden împreguabil pentru triști. Pos-tavuri pentru țărani și pos-tavuri fine. Pieduri pentru călătorie. Coperte de pat, cergă pentru trăsuri; pentru cal, Covoare și castorjachete.

Esclusiv numai fabricate din fabricele noastre în Brașov și Timișul de jos.

De multeori premiate cu cele mai mari prețuri.

Magazinul de vânzare: Brașov Piața Franz Josef. 25-25

TIPOGRAFIA

H. MURESIANU:

BRANISCE & COMP

STRADA PRUNDULUI 15.

Modern aranjată în casele proprii, asortată cu tot felul de caractere de litere nouă, stă la dispoziția onor. clienți, cari doresc vre-o tipăritură ca Bilete de vizită, Bilete de logodnă, Bilete de nuntă, sau: cărți de școală, tipărituri de bancă etc. Ori ce fel de tipărituri se execută prompt și iute.

COVOARE LINOLEUM PERDELE

TELLMANN & SPEIL
Târgul Grăului nr. 8.

Îngrijim și așezarea de Linoleum cu lucrători esperți
Lucrările de Linoleum în Hotel Coroana sunt executate de firma de sus.

Pânzături, albituri de pat, se pot cumpăra cu prețul cel mai convenabil, în alegere mare, prețurile cele mai ieftine la

Antreprize de pompe funebre

E. TUTSEK.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.
vis-à-vis de băcănia Steaua Roșie.

Recomand Onor. public la cazuri de moarte stabilimentul meu cu toate cele necesare pentru înmormântări mai pompoase și mai simple cu prețuri ieftine.

Depou de cosciuge de metal ce se pot închid hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a coscingelor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejar.

Depou de cununi pentru monumente și plantici cu- cu prețurile cele mai moderate.

Reprezentanță de monumente de marmură, cară funebre proprii cu 2 și cu 4 cal, precum și un car funebru vânat pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se execută prompt și ieftin, iau asupra-mi și transporturi de morți în străinătate.

La cazuri de moarte a se adresa

E. Tutsek.

27-26.

Telefon interurb. 406.

MIHALY JENŐ

CROITOR DE HAINE BARBĂTEȘTI MODERNE.

BRAȘOV, Târgul inului Nr. 26, etajul I.

aduce la cunoștința On. public, că pe lângă croitoria pentru bărbați, am înființat și

Croitorie pentru dame.

Confecționez ori și cere îmbrăcăminte pentru dame, costume, bluze, rochi după cea mai nouă modă, pe lângă prețuri moderate.

Cu ocaziunea sezonului ce se apropie rog sprijinul Onor. public pentru amândouă întreprinderi.

44-52

Cu distincă stimă **MIHALY JENŐ.**

Negot nou de vâpseli de primul rang.

Aduc la cunoștința Onor. public, a vâpsitorilor de odă și a comercianților că am deschis în

Brașovechi, strada lungă, No. —

Prăvălie de vâpseli și uleiuri,

bogat asortată cu toate sorturile de vâpseli.

Am și un deposit de tot felul de scări.

Prețuri moderate. 38-50) **Serviciu solid.**

N. ARSU, Vâpsitor de odă și comerciant de vâpseli.

Marca conducătoare a industriei indigene de ghete o are indiscutabil, mondial renumitele

G H E T E - T U R U L

„TURUL”
Fabrică de ghete,
Societate pe acții
TIMIȘOARA.

Cea mai mare fabrică din Monarhie.

130 Filiale proprii
900,000 perechi producția anuală.
1200 lucrători și angajați

Deposit:

BRAȘOV

Str. Porții 8

